

Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg
Christiansborg
1240 København K

J.nr. 2023 - 7279
Den 25. oktober 2023

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 39 (Alm. del), som Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg har stillet til ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri den 13. oktober 2023. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Søren Egge Rasmussen (EL).

Spørgsmål nr. 39 (Alm. del) fra Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg

”Vil ministeren oversende en beregning til udvalget af klimaeffekten ved kvægundtagelsen, som udløber den 31. juli 2024?”

Svar

Det har inden for den korte svarfrist ikke været muligt at foretage en beregning af klimaeffekten af den danske undtagelse fra nitratdirektivet (”kvægundtagelsen”). Der er tale om en forholdsvis kompleks beregning, hvor der skal tages højde for en række forhold, der gør sig gældende for bedrifter, der gør brug af kvægundtagelsen (undtagelsesbrug).

Undtagelsesbrug har mulighed for at dække en større andel af deres samlede gødningsbehov med organisk gødning, herunder husdyrgødning. Derfor udbringer undtagelsesbrug en større mængde total kvælstof (N) end ikke-undtagelsesbrug, på trods af at undtagelsesbrug ikke tilskrives en større gødningskvote for deres respektive afgrøder. På den ene side kan dette potentielt give anledning til et større lattergastab. Lattergasemissionerne beregnes på nuværende tidspunkt med en simpel emissionsfaktor, som svarer til 1 pct. af tilført total N. På den anden side har undtagelsesbrug ikke behov for at tilkøbe lige så store mængder kunstgødning som ikke-undtagelsesbrug, da næringsstofferne i husdyrgødningen i højere grad kan recirkuleres inden for bedriften. Udbringning af husdyrgødning bidrager endvidere til opbygning af kulstofpuljen i jorden. Klimaeffekten af kunstgødningsproduktion og en eventuelt reduktion heraf tilskrives med nuværende metode det land, hvor gødningsproduktionen finder sted, hvorfor et lavere kunstgødningsforbrug blandt danske undtagelsesbrug (sammenlignet med almindelige kvægbrug) ikke vil påvirke det danske klimaregnskab.

Brug af undtagelsen er knyttet til en række miljøkrav, som undtagelsesbrugene skal leve op til. Blandt andet skal der dyrkes afgrøder med et stort kvælstofoptag og en lang vækstsæson på mindst 80 pct. af bedriftens arealer. Dette krav opfyldes typisk ved at etablere græs på næsten hele arealet. Formålet med disse særlige undtagelseskrav er at sikre, at anvendelsen af undtagelsen ikke fører til en merbelastning af vandmiljøet. I det omfang, der dyrkes flerårigt græs for at leve op til dette sædskiftekrav, vurderes det

også at have en gavnlig klimaeffekt. Jf. Aarhus Universitetets klimavirkemiddelkatalog¹ vurderes flerårigt græs at være en af de mest klimavenlige afgrøder med et markant bidrag til kulstoflagring i jorden.

Det er endvidere ministeriets vurdering, at undtagelsen ikke nødvendigvis er afgørende for størrelsen af den danske kvægbestand. Undtagelsen begrænser alene udbringning af husdyrgødning og anden organisk gødning på bedriftens arealer. Bedriftens kvægbestand - og dermed de klimaemissioner, som kan tilskrives husdyrene selv eller håndteringen af den resulterende husdyrgødning - kan derimod være større i det omfang, at der eksempelvis kan laves aftaler om aftagning af husdyrgødning med andre landbrugsbedrifter.

Jacob Jensen

/

Morten Ejrnæs

---

¹ Andersen MN, Adamsen AP, Hansen EM, Thomsen IK, Hutchings NJ, Elsgaard L, Jørgensen U, Munkholm L, Børgesen CD, Sørensen P, Petersen SO, Lærke PE, Olesen JE, Børsting CF, Lund P, Kjeldsen MH, Maigaard M, Villumsen TM, Dalby FR, Kai P, Nørremark M, Blicher-Mathiesen G, Audet J, Bruus M, Krogh PH, Kronvang B, Winding A, Kristensen HL. 2023. Virkemidler til reduktion af klimagasser i landbruget. 303 sider. Rådgivningsnotat fra DCA–Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug, Aarhus Universitet, leveret: 21.04.2023, tidligere udleveret til MOF: <https://www.ft.dk/samling/2022/almDEL/MOF/bilag/341/2701226/index.htm>